

2021-06-03

Europeiska kommissionen
Europaparlamentet

Europaforum Norra Sveriges synpunkter på EU:s tillväxtskapande insatser på små arbetsmarknader

Europaforum Norra Sverige (EFNS) är ett nätverk för politiker på lokal och regional nivå från Norrbotten, Västerbotten, Jämtland Härjedalen och Västernorrland. EFNS är en mötesplats och kunskapsarena där EU:s politik analyseras och diskuteras i de avseenden där den berör norra Sverige. EFNS bevakar Europafrågor för att påverka EU:s lagstiftning, EU:s strategier och handlingsprogram samt EU:s budget. Syftet med EFNS är att tillvara ta norra Sveriges intressen både på den europeiska arenan och i förhållanden till den nationella nivån i frågor med ett tydligt europeiskt perspektiv.

I över 20 år har EFNS samlat erfarenheter för en effektiv tillväxtpolitik anpassad för norra Sveriges särskilda förutsättningar. De globala marknadsmekanismer som påverkar Europas regioner blir tydliga i de glesbefolkade regioner, men särskilt påtagliga i norra Europas extremt glest befolkade områden. De flesta politiska initiativ som tas för att utjämna klyftan mellan centrum och periferi blir kompensatoriska, och befäster på sikt de existerande skillnaderna mellan stad och landsbygd. Europaforum Norra Sveriges upparbetade erfarenhet är att insatser utformade med en kompensatorisk utgångspunkt är trubbiga och förhållandevis dyra. Europaforum Norra Sverige vill invitera europeiska unionen till den kunskapsarena för metodutveckling av regionalpolitiska insatser som Norra Sverige kan utgöra.

EFNS föreslår att metodutvecklingen ska bygga på följande:

- Främja en testarena för skräddarsydda policy tillämpningar i linje med OECDs analyser och rekommendationer.
- Utforma och tillämpa mer platsbaserad politik för ekonomisk tillväxt, utbildning, kompetensförsörjning och innovation
- Stärka länken mellan regionala stads- och landsbygdsområden
- Investera i digital och transportinfrastruktur
- Hantera territoriella marknadsmisslyckanden
- Stötta entreprenörskap och innovationskapacitet i glesa miljöer
- Tillvarata potentialen för grön omställning

Norra Sveriges regioner kan utgöra en testarena för innovativa regionalpolitiska åtgärder med fokus på förstärkt attraktionskraft för forskning och entreprenörskap. Mot bakgrund av EFNS upparbetade erfarenhet och den kunskap som EFNS byggt upp med stöd av OECDs analyser och rekommendationer, finns förutsättningar att utveckla tillämpningen av innovativa regionalpolitiska verktyg.

Norra Sverige har särskilda utmaningar som gör regionerna sårbara, såsom stora avstånd, gles- och åldrande befolkning, liten kritisk massa, kallt klimat, samt en konjunkturläklig och naturresursbaserad ekonomi. Nordligaste Europa präglas av extrem gleshet och utspridda små samhällen, som samtidigt är regionala tillväxtmotorer för sin omgivning. Det

är särskilt tydligt i OECD:s studie av NSPA 2017, OECD:s regional Outlook 2016, och den senaste OECD-studien: Rural Well-Being: Geography of Opportunities.

Därför vill Europaforum Norra Sverige invitera EU till den kunskapsarena för metodutveckling av regionalpolitiska insatser som Norra Sverige kan utgöra. Periferins utmaningar med kompetensförsörjning, kapitalförsörjning liksom attraktionskraften på unga människor kan tillgodoses genom att utveckla enkla och kostnadseffektiva insatser. Det som fordras är anpassning av tillämpningar inom olika politikområden, med den differentiering mellan stora och små arbetsmarknader som de olika förutsättningarna fordrar. Denna inbjudan till forskning och tillväxtpolitisk metodutveckling grundar sig på de analyser som OECD genomförde genom NORA-studien (2011), vilka bekräftades och ut fördjupades i den Territorial Review över de Norra Glest Befolkade Regionerna (NSPA-studien (2017).

Ett avgörande steg i denna metodutveckling har initierats av Kommissionen genom initiativet HEINNOVATE (higher education innovate) som OECD för närvarande genomför i dialog med medlemsstaterna, regioner och utbildningsinstitutioner. Analysarbetet tar sin utgångspunkt i att förstå och föreslå förändringar i den utbudsstyrda utbildningssektorn, där stora variationer i tillgängligheten till högre utbildning blir en effekt. Det riskerar vidare Europas gröna och digitala omställning då utbildningar erbjuds i urbana miljö medan stora delar av omställningen möjliggörs i glesbefolkade områden.

En utmaning är kapitalförsörjning för sektorer, utom de som är direkt knutna till den industriella bas som naturresurserna utgör, påverkas av marknadsmekanismer som gör att finansmarknadens värdering av företagens och privatpersoners tillgångar och säkerheter blir lägre än i befolkningstäta regioner.

Genom att utveckla regionalpolitiska metoder och instrument kan den hämmande effekt som företag upplever, beroende på sin lokalisering på en perifer liten arbetsmarknad, övervinnas. Etableringen av regionalpolitiska verktyg med denna inriktning har potentialen att vitalisera Europas små arbetsmarknader. Effekten kan bli att den inre marknaden utvecklas och effektiviseras.

Antagen vid Europaforum Norra Sverige den 3 juni 2021

Glenn Nordlund (S)
Ordförande EFNS
Region Västernorrland

Jonny Lundin (C)
Region Västernorrland

Erik Lövgren (S)
Kommunförbundet
Västernorrland

Åsa Ågren Wikström (M)
Vice ordförande EFNS
Region Västerbotten

Rickard Carstedt (S)
Region Västerbotten

Ann Åström (S)
Region Västerbotten

Nils-Olov Lindfors (C)
Region Norrbotten

Britta Flinkfeldt (S)
Norrbottens Kommuner

Anders Josefsson (M)
Norrbottens Kommuner

Elise Ryder Wikén (M)
Region Jämtland Härjedalen

Robert Uitto (S)
Region Jämtland Härjedalen

Jonas Andersson (S)
Kommunerna i Jämtlands län

Daniel Danielsson (C)
Kommunerna i Jämtlands län